

Koncsek József

Apokrif

Elyúltam az istállóban, aranyszínű szalmán,
tehén mellett is megvoltam, csillag volt a szarván,
mert ha nem ment jól a darab, és nem volt mit enni,
rózsás meleg tőgyek alatt szerettem pihenni.
S elgondoltam, lehetne még nagy költőnek lenni,
s egyelőre ez is elég, nem volt gondom semmi,
szép fejőlány térgye alatt habos tejet enni,
szomjú szájam tőgyre tapadt, s nagy kortyokat nyelni...

Volt úgy is, a hölgyek alatt szerettem pihenni,
mikor megbukott a darab, s a vacsora... semmi.
A színésznék a padláson, én alul a sutban,
oldalvást meg a pajtásom, ott vele aludtam
... akkoriban Coriolánt játszottam egy csűrben,
néha tapsot arattam ám, vagy én koppot türtem.

Falusi népünk oly' békén hallgatta a Sékszpírt,
gyönyörögvén szavak ékén... mert a Séxpir ezt írt
néha elbődült egy tehén, de az áhítatot
nem nyomta el, mert a szép szó mindent átítatott.
És a színésznék selymesen suhogtak,
s de lágyan a baglyok is – mintha értvék – örömmel huhogtak...

Sándorral egy inget hordtunk, s hol én nem, hol ő nem,
hisz vándorszínészek voltunk abban az időben.

Németh András

Közös vonásokról, premier előtti éjjel

Körülötte a saját hiánya
teremtette úr. Segíthet abban,
képesek legyünk észrevenni. Őt.

Megbarátkozom fénytelen, ripők,
szeszés szót felejtgető, lecsusszant
ügyelővel. Igen. Ő, a próba

számít. Amikor kézen foghatók
díványszereposztást átcidriző
dívák, babaarctól megválva nő
mer lenni talán mind, még tripla bók,

reflektorozott színpad sincs, csak egy
díszletfogyatékos tér, pódium
csillagszeretethez, sztár nélkül, unt
félelmek után. Kozmosztiszta kegy.

Festő, modellítségben

Vigaszom némán beszédes
közelemben, tűr, arannyá
nemesíthet férfit, ó, hát
magam, azt, kit özvegyeddé
tehetett sors. És a klisék.

A kevés is nyújthat annyit,
ami épp eltölthet engem,
fa mögül báméskodót. Nem
les a férj mindenfelé, szít

szeme zöld szörny indulattal
parazsat vízparton egy nyár
kifakult alléja, hínár
közelében, birkakancsal

türelempróbával, ágak
tüze nélkül, mintha kényszer
köve szikráztatna agyban

hazug érzést. Vastagabb, vak
gyökerű törzs rejt, ezerszer
figyelem, szép, csak velem van

a szelíd nő, asszony. Éles
szerelempengém kívágná
keretéből tiszta arcát.
De megórzöm, míg törölné
csodaként újabb nap, emlék.

Kovács Daniela

Rívó könyörgés

Uram, adj hangot, éles, harsány hangot,
halk lantom gyöngé, félek, eltörik,
négy égtáj felől most nagy vihar csapkod,
s népem már lábban tapos köldökig.

Látást már adtál, de mit értem véle?
Néztem, mint hordják rabolt aranyunk,
száz éve annak, hogy Nyugat kényére
véres cafatra vágattuk magunk.

Látod, Uram? Bár süllyedünk a sárba,
s véredek állják körül az odút,
úgy feszülünk, mint téli nedv az ágba,
mely tavasszal szép rüggyel áll bosszút.

Csak hangot adj, hogy annak erejével
romboljam szét az összes álfalat,
majd kiocsúdnak lassan, egyesével,
mint kit az éjből napra rántanak.

Vigyétek csak!

Istenemre mondom, összegyűjtenék
mindent, amit drágán kínált az élet:
lekacagott erény, dolyfös büszkeség,
igéző ívbe hajló lélek-ének,
(mélyemben féltőn őrzött tekercs-írás),
csökönys bízás és égnek lendülés,
elmúlt szerelmekért kiszakadt sírás,
gyászolatlanul elhullt szívrezdülés,
összegyűjteném, csak időmet lopták,
vásárra vinném, s kínálnám hencegve:
„Eme portékát mindig vinni szokták!”
Mindent elcserélnék szabad percekre.

Tizennegyedik ős

Ó, hányadszor lepi el rőzse, dudva
az eleven talajt... Ma kopár, deres,
húsa mély árok, melyben összefutva
a jéggyöngyös nedű kiutat keres.

Akárcsak lelkem. Hogy nyúlna az égre...
De szárnyak nélkül? Nézd, fáradtan zihál,
és ere addig pattan, amíg végre
mélységéből minden fájdalom kiszáll.

Én azt hittem, már minden könnyem kifolyt,
hogy gyászomban az összes jaj kiszakadt.
De látod Apu? Még ezernyi sikoly
feszül a visszanyelt szavaim alatt.

Fájón nézem a népemet megosztó
zsákmányéhes, zshivány, gyilkos senkiket.
Pokol sötétje ez. Szájakon posztó,
s ki mécsként fölpislog, drágán megfizet.

Ó, hányszor átkoztam Anubiszt, Hádeszt,
Téged követelve vissza, Jóapám.
A lelkemet leküldtem, hátha rálelsz,
s visszakúszol vele kriptád kőfalán.

Maradj csak, Apu. Itt fönnt tilos ÉLNI,
s ha nem hajolsz meg, a „gléda” szétveret,
odaát talán nem tudsz fájni, félni,
míg Isten ölébe hajtod szép fejed.

Sipos Erzsébet

Recski rapszódia

Mi az a munka
mi nem várhat
ezen a szent napon,
egy fiatal srác
lóg a kőfalon,
s csákánnyal a hegyet
vallatja,
s mint hatalmas
ráncolt homlok
a kőredő pereg,
s összefagyott, vérhólyagos
kezek, szállítják
lent, s törik a követ.

A kő sem érti
miféle gyűlölet
mozgat hegyet,
miféle túra,
mért e durva
rabszolga munka?

Végre alkonyul,
csille, lapát, csákány
felsóhajt végre,
végre vége,
s a sáros köpenyek
elindulnak sorba,
erőtlenül,
éhségtől tántorogva,
a gyomrot az éhség
csákányozza,
üres csille a gyomor,
kiált, dübörög,
hiába rúg a vizes avarba,
nincs se gomba, se csiga,
se bogár...
csak amott kínál
bogyót a csipkerózsa,
pirosan izzik,
mint Mózes csipkebokra,
ki népét a rabságból
kihozta,
s elhaladt mellette
a csapat,
s nézik a szögesdrót tüskék alatt,
mint Édenből kirekesztett
különcök,
nézik sóváran a fanyar gyümölcsöt.

Karácsony van.
Kalács illata ide nem ér,
meredt krumpli, penészes kenyér.
Otthon a gyermek már
kérdetni sem meri,
a csúcsot a fára
apa teszi,
s a vacsorát szótlánul eszi.

S a barakban
a nyirkos, poloskás
szalmazsákok
egyszerre katedrák lesznek,
s a szellemóriások
a szenvedést mint kígyóbőrt levedlik,
s már kezdi is az egyik
latinul, s görögül felel a másik
majd Platónról vitázik
mindegy miről,
csak beszélni, kibírni,
fejben verset írni,
hinni, hogy
a szellem nagyság
nem a kurtavas,
vizes verem,
s te „osztályidegen”
jóval több vagy,
amiért az erőszak pokla
gyötör, s jogtalan
tart fogva
titkos telepen.

Karácsony van.
S itt mind a Józsefek,
s akkor Máriáknak
segítő kezet ki nyújt?

Móritz Mátyás

Költemény a poézisről

ne is kérdezd mi a haszna
ne is kérdezd mi a frásznak
hogy meg belőlem mit mutat
és hogy körül mit határol
hogy az árnyak körül engem
áldozatként hogy szaglásznak
hogy a költő a lelkében
milyen képet képzel magáról

és hogy miért vannak benne
még sérelmek és haragok
hogy ki az én napfelkeltém
napnyugtám és téli holdam
hogy a halálból és hogy az
életből látni mit akarok
hogy magamat hányszor érezhettem
dicsfényben és felszrófoltan

úgy érezve hogy koldusnak
született itt minden érdem
hogy az igazság okozza
az én bukásom és vesztem
hogy a tehetségem régen
eltékozoltam és feléltem
hogy kettéválni talán már
soha nem fog kíinkeresztem

hogy cserébe nem kapok én
csak moslékot és csak morzsát
hogy hűséget hiába is
remélek én holmi dacból
hogy a lelkem meglátni már
soha nem fogja a sorsát
hogy kiszabadítani te
sem fogsz már a zárt palackból

hogy a szeretet lesz ami
bennem először vész kárba
hogy rám érvényes nem lehet
csupán a legősibb törvény
nem találva a járható
hidat élve magamba zárva
míg körém feszül az egyre
zordabb és vastagabb üvegekörtém

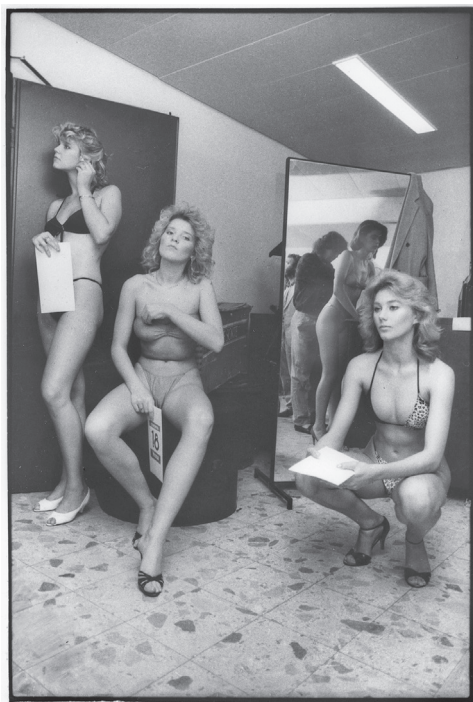
ne is kérdezd hogy az arcod
hányszor derengett a falakon
hogy már hányszor mart meg engem
a megrészegültek vádja
hogy hányszor nyelte magába
a sötétség a fénylő magom
hogy tovább fakulva talán
azt soha senki meg nem látja

hogy a valót én már hányszor
akartam elfedni és eltakarni
hogy hányszor volt már egyedül
és csak enyém a gyászom
hogy a fényem mi a frásznak
akarom én felcsavarni
hogy ha másban nem is de hogy
legalább benned szikrázson

remélve ha másnak nem is
neked lesz majd velem terved
velem ki a perceket már
nem számolom nem is lesem
remélve hogy lesz majd vágyad
a fényemet visszaverned
hogy ami ezerszer fáj már
az ne fájjon ezerszeresen

hogy ha más nem is legalább
te mondd hogy merre keressem
a csodákat hogy az utat
el ne tévessze a lábam
hogy a fényem milliányi
szeme a lelkedre essen
hogy kitapogasd szívverésem
a lelkem felmeredt falábam

hogy ne szorítsam én mások
helyett is magam sarokba
hogy egyszer megláthatom még
én az örömet a szádon
belátva hogy megérteni
nem is kerül olyan sokba
dicsőségként fogadva el
a faktumom és rabságom

© Benkő Imre: Szépségkirálynő-választás. Budapest, 1985

Rainer Maria Rilke

Mária

(5 lap a Mária életéből Németh István Péter fordításában)

Mária születése

Ó, a zöngést roppant erővel gyúrta le
Magába az angyal-sereg, mint férfi a könnyeit,
Hisz tudta mind: a Kisdéd eljövele
Közelít most hogy éjjel az édesanyja születik.

Suhogtak szárnyaik épp egy majorság felett,
Árván bújtak csak Joachim pajtái ott,
Testükben s az űrben érezték a teret
Tömörödni, ám nem lehetett arra szállniok.

Mivel igen fáradtak voltak már mind a ketten,
Azt sem tudta, hogy segítsen szomszédból egy cseléd,
Kiment hát illón az öreg, és egy megrettent
Tehén száját befogta. Mert nem volt ilyen se még.

Mária látogatása

A lankák előtt szaladt még szinte
Véle könnyen az ösveny, de a
Kaptatón el-elfúlt már, úgy vitte
Testének titkát, míg Júdea

És makulátlan a terhes-másik
Testét vágyta megérinteni.
Egymáshoz ráncolódtak ruháik
S kócolódtak hajuk fürtjei.

Csúcsain megállt. Bensőbb csoda
Domborult körötte, nem a hegy, nem;
S nem lesz órjásabb, ki megjelenjen,
Annál, kit szíve alatt hoz, soha.

Ölük szentély: két szolgálóleány
Oltalmat keres rokon karokba.
Jézusunk bimbónyi még talán,
Ám a ded Keresztelő ujjongva
Már dörömböl anyja méhfalán.

József bizalmatlansága

Nem nyílt ki József görcsös ökle,
vesződött vele és szólt az angyal:
Hát nem látod, hogy az ősi hajnal
hűvöse szorult itt redőkbe?

Márián mitől e változás? –
dörmölt és az angyalt kancsin, nézte.
De ekkor már rárivallt: Te, Ács!
Isten munkál itt, nem veszed észre?!

Enged néked, nézd a deszkát, ezt ni –
s te kérdőre vonnád vakbüszkén
Őt, ki képes újrarügyeztetni
még e legyalult fát is tüstént?

És fölfogta. És bele is rémült.
Akkorra az angyal se volt ott.
Lassún csúsztatta alá nehéz, gyűrt
sapkáját. S háladalba fogott.

Piéta

Így kell viszontlátnom mostan a lábad,
Mely dedkorodban alig falatka
Volt, s mit annyit mostam s pólyáztam én,
Hajamba rejtettem cirógatva,
Mint kis fehér vadat tövis-sövény.

Látnom kell sohse óhajtott alakod
Először e fura nászéjen át,
Tested így mellém nem nyújtózhatott
Soha, s csak virrasztom az éjszakát.

Mindkét kezed általverték szegek – :
Kincsem, harapásom nem lehetett.
Szíved sebébe léphet bárki, bár
Hittem, hogy nékem fog csak nyilni már.

Jajongó szám kicserepesedik,
Oly fáradt szád sem ad rá örömet.
Ó, Jézusom, óránk mikor ütött?
Pusztulásunk a leggyönyörtelibb.

Mária halála

Lám, ugyanaz a hatalmas angyal
Szállt le hozzá, aki hírül adta, hogy
Szül majd, s most – évek után – elhívatott
Hát Mária ezzel a paranccsal;
Meg is szeppent, aki volt hajdani
Szolgálóleány, bólított szótlanul
Míg az angyaltest fénye arcába hullt
Közről, híva, kiket bolygani
Mind messzi világba vitt küldetés,
Ide épp, hol kis ház épült a dombra,
Házba meg kis szoba, és jöttek, és
Beléptek ők oly fáradtan, szorongva
Gyültek közelébe szűk fekhelyének
Érezték, mint ereszkedik az est le
Mindéig érintetlen tiszta testre,
Kinek megédesült az angyal-ének.
Csak suttogott mécsze mögül a sok arc
S közülük a Szűz kivonta magát
De még rájuk testálta, amit akart,
Maradott tőle, tán ha két kabát,
Pillájával simálta vendégeit
(Ó, hogy fakasztott sírás-patakot!)
S erőtlen visszadőlt az ágyba ott,
Magával húzva Jeruzsálemig
A mennyeket, lelkének alighogy
Ágaskodnia kellett: Ő emelte
Már ismerősen tovább az egekbe,
S rábízott minden isteni titkot.